

RENAIXEMENT

ADHERIT A LA UNIO CATALANISTA

SURT ELS DIJOUS

VOLÉM

La llengua Catalana ab caràcter oficial per totes nostres relacions inclús ab el Poder Central.

Corts Catalanes, per estatuir la legislació civil i per el règim intern de la Nacionalitat Catalana i per a ser arbitres de nostra administració.

Que siguin Catalans quants a Catalunya desempenyin càrrecs públics.

Fixar contribucions e impostos per contribuir als gastos generals de l'Estat en la proporció que correspongui a Catalunya.

Supressió de quintes o lleves i facultat de poder contribuir a la formació del exèrcit de l'Estat espanyol per medi de voluntaris o diners.

Essent Nacionalista l'acció que al nostre poble realitza la Unió Catalanista, tenen el dret i 'l' dever de cooperar-hi tots els Catalans moguts per les aspiracions del nacionalisme Català, qualsevulga que siga llur pensar i sentir en matèries **religioses, polítiques o socials**.

Si m'embrates, t'enmascaro

TORNEM-HI a fer sonar el sac de gemecs de la política espanyola, com si'ns fessin un nús a la quia les baberotes continues dels que's guanyen la vida administrant-nos, des de la vila del palau trist, la Equitativa i el *Banco*, i uns pedrissos plens de *golfos*.

Tornem-hi, perquè encara els diaris que s'escriuen en Català ho volen, concedint-hi més importància que a molts actes catalaníssims, sovints passats per alt sense la mercé d'una crònica; com tres i dos fan mitja desena, que si fos per un de petitó que jo'n conec, l'has en fum si hi gastàrem una punta d'agulla de lletra d'impremta.

Prims o grassos, carmí llampant o color de gos com fuig, plà bé que'ns passaríem sense i millor i tot que diguessim; mal com no's fonen tots com glaç assoleiat o una reira de bèt els fes quedar a casa seva i la patria que no sembla nostra reviuria triomfanta.

Es allavors, que vindria la pau predicada belicament per el *Nuevo Diario de Badajoz*, suara deseixit en un article xiroi, anticatalà a estones, separatista—Visca!—en altres; i vindria a 80 l'hora, qu'es una marxa més marxa que la de Cadiz i més alegre i més victoriosa, com hi ha món i no renego.

Sense estudiar frenologia ni agrimensura, qu'es tot lo imprescindible per a esser ministrable de Marina, bé 's pot dir que hi gasten massa tinfra en parlar de lo que fan els homes sacrificats—pobrets!—per la *santa* causa d'estirar-nos la pell, el butxacó i altres coses que couen més que'l pebre. *Gasten*, entenèu? perquè nosaltres, no, no i no, mal que'ns cremessin com un ciri cap per avall, que'l temps si no es or ho sembla, de cara a retornar la independència dels que la volen i la prediquen; i no'l malgastarem en esbrinar si es constitucional o no, qu'en Pere o en Berenguera prengui o deixi la poltrona de reial conceller, que tot plegat es una cosa xica menuda, com la polsina d'un raig de sol o les patrioteríes del pobre Batlle de Saragossa, entretingut ara mateix jugant a befar la llengua Catalana; que tu, la Catalunya adolorida en el greu ultratge que encara purgues l'afros robatori, no sentirás pas cap commoció de deslliurança, si'l seient l'aquilota un que va coix o aquell que juga a retirar-se com un mal fut-bolista.

Es una noble mania, el repetir-ho:

Allà ells, portin el collar que vulguin, que tots mosseguen prou i no'ls demanarem ni un guarda-rodes i els regalarèm per torna els diputats i senadors que'ns cedeixen; qu'estèm cuits

de dir-ho que tots plegats son un estira i arronsa que si m'embrutes t'enmascaro i passa per l'àngel que faràs dressera si no't trencas la nou del coll.

Aquí nosaltres, apuntant els que vulguin estrenye una eina, violenta potser, els cors bategant d'entusiasme i els caps també disposats a orientar la tàctica; es ben bé l'únic tractament per a curar la greu ferida que sagna encara; tan si aguanta les arriendes *Don Fulano* com el *Moro Muza*; tan si desenterren aquell especial somriure i ens toquen la barbeta, com si'ls fronts se contreuen amb gest amenassant; que les nostres exigencies ells no les poden acceptar mai mentres no tinguin l'enterrament pagat.

Concentrar els esforços pera no pidolar d'almoina lo qu'es de llei i fora servilismes ni acataments.

S'anuncia allavors, un jorn assolida la consciencia recatalanitzadora, qu'es finit el terme de la nostra vergonya, presentant-nos invencibles units per la fortaleza del dret i la raó.

—Es en va que les cares s'estrafassin d'ira ni les negatives se reproduixin; ja es hora d'acabar el *si us plau*; diem *som!* que vol dir contundement: o per aquí o per la porta. Vol dir qu'hem arribat a que, a casa seva un fa el que vol, i vaja, que haurèu de treballar si us es grat menjar amb nosaltres, que dirigir les coses ja s'en cuidaran prou els nostres, mes entesos i mes nets de cor que'ls que'ns imposàveu.

I cap aquesta ermita, que es amunt de la costa solana, sols hi ha una drecera sapiguda que hi enmena i fa un quant temps que ho hem dit de sempre.

Catalunya! tres vegades.

J. JAUMANDREU.

Esguards

ARA, amics de «La Devantera», després del vi d'honor, begut en el C. N. R. de Gracia, per vosaltres jo aixeco la meva copa, plena de la sanc de totes les meves il·lusions i els meus entusiasmes i els meus amors i les meves frisances.

—A la vostra salut.—

Y ara parlem de Catalunya, amics; parlem-ne encara que fem com els enamorats que tot el dia s'el passarien parlant de l'estimada; parlem-ne, perque en aquest enamorament está la força nostra.

Quan som joves, quan l'adolescencia s'obre a la plenitut del viure, sentim an el nostre pit quelcom que batega i que'ns regeix la vida. Aleshores ens adonem plenament de que tenim cor; i al ritme del seu bategar pastem un ideal; i ens passèm tot una nit somniant-lo viu. I aleshores, ab els ulls plens de la maravel·la d'aquell somni, comensa la gloriosa lluita de la nostra joventut per a donar vida an aquell ideal que havèm pastat ab la pols de la terra i ab la sanc nostra.

Follies, quimeres, somnis, il·lusions, esperances tot s'arborà en la nostra ànima, en holocauste an aquell ideal. I en els ulls fulguren

tots els desitjos de deslliuransa de l'esperit.

Es el moment de la vida en que'l pit es obert a totes les causes justes i generoses. Es el vostre moment, amics de «La Devantera».

Es aquest moment per el qual jo ara aixeco la meva copa.

Pero aixó—per el mateix que es un moment—passa; i en el trànsit aquest hi ha lo gloriós o lo vergonyós de la lluita.

Ara ve la realitat, i, de les follies ne diu, imprudencies; de les quimeres, inversemblances; dels somnis, exaltacions infecondes; de les il·lusions, elocubracions romàntiques, i califica d'estridentes les esperances nostres. I ens trovèm talment lligats per aquesta nova nomenclatura de les coses, que son molts els qui cauen en el parany d'aquest miratge.

No hi caiguèu pas vosaltres, joves amics de «La Devantera»; i siguèu imprudents i romàntics i exaltats; i portèu sempre Catalunya al cor, com ara la portèu al cor i als llavis.

En aquesta copa que ara aixeco a la salut vostra, hi ha la sanc de les meves il·lusions i els meus entusiasmes i els meus amors i les meves frisances.

Si, mai per mai, un afebliment mina les energies vostres, veniu; jo us deixaré veure a la meva copa.

MAIG.

ENGLANTINES

DAVANT DE POBLET

Veient voltes ensorrades
i pilans ja mitg desfets;
fetes runes les arcades
i xafats tots els marlets;
sepultures descobertes
sense 'ls ossos venerats;
amples naus sempre desertes
i trespols socarrimats...

he somniat, Patria adorada,
ton passat plè d'explendor,
que un rebuf de ponentada
va deixar en la foscor.

Han brollat dins de ma pensa
d'altres temps els recorts sants,
i he comprés la renaixensa
dels teus fills ben Catalans.

El meu cor l'esgarriansa
l'ha omplenat tot desseguit...
i he jurat ferma venjansa
amb les mans damunt del pit.

***

Del moment polític

COM el ressó d'una forta tronada en jorns de propera tempesta, ha retrunyit per tot el sol de l'Estat espanyol la retirada d'aquest polític tant fi i mallorquí al ensemps que's diu D. Antoni Maura.

Quan en un Estat constitucional aquesta llei orgànica-governamental no es una ficció, passa un cas semblant: la Corona, si es monàrquic dit Estat o en tot cas el gorro frigi, si es república, amb un senzill decret de dissolució de Corts i amb unes noves eleccions generals que son fidel reflexe de la opinió popular, queda solucionat semblant cas. Això, com dic, passa en qualsevol Estat en que la Constitució no sigui una mera ficció com es i sempre serà en aquest Estat del qual tenim la dissort de dependre. Perxò el cas de aquesta retirada de la política espanyola d'en Maura ha portat aquest aldarull dintre'ls cercles polítics turnants i de oposició, perquè tots, absolutament tots encara que amb diversos denominatius, en el fons son

buits, no hi cobeja en ells cap sincer ideal, ni de Patria veritable, ni de regeneració, ni de factible legislació que respongui a les veritables necessitats del país. Perxò tot frantolla, perquè tots els puntals que aguanten aquest decrepit Estat son corcats.

Si havèu llegit els diaris d'aquests dies, fa pena al veure els judicis que fins i tot la premsa catalanista hi fa.

En el cas present, si l'ideal de nacionalisme hagués sigut fort i de perfecta unitat dintre la política Catalana, tots a la una hagueren tingut d'anar d'acord en els judicis. Perque en Maura per Catalunya es indubtable que ha sigut el mes pernicios dels polítics espanyols, el que mes partit n'ha tret de les discordies que interiorment minen a tota la política nacionalista. Perxò ell, coneixedor de totes les febleses, de totes les miseries que per l'enlairaement en la baixa política es fan, pogué disoldre amb moltíssima facilitat la Solidaritat, perquè savia ja per endavant que aquell moviment no era una cristallisació fidel i íntegra del sentir veritable del poble Català; perxò ell no va permetre que s'arribés a l'aprovació del seu projecte d'administració local, perquè coneixedor de tot lo dit, feia obra de govern a l'espanyola, presentant-lo i no deixant-lo aprovar per aixís enfondir encara mes les divisions que minaven a tots els polítics catalanistes. Com que era un verdader Maquiavel en política, perxò al arribar an aquet cas de que la Corona no ha demanat el seu concurs per la solució d'una crisi parcial, el jo qu'en son pit sempre ha niat, ha sortit a fora, invadint tot son cos la soperbia, realitzant l'acte que en aquest Estat de tan indefinida construcció res fora d'estranyar pogués portar algún seriós conflicte.

En tocant a nosaltres, nacionalistes intransigents, podèm ben bé dir que res ens fá la retirada d'aquest senyor de l'escena de la política espanyola, perquè com que a tots fins al present els tenim de medir amb el mateix raser, resulta que qualsevol acció que fagin els que sempre han estat en l'escena i que aquesta sigui en bé o en mal del Estat, no'ns fa moure ni la mes petita fibra del nostre cós.

An el poble Català, i encara que això per algún pugi representar una enormitat, li es convenient que fingui que patir politics governamentals de la fusta del anyorat Moret, que no siguin com en Maura massa coneixedors del nostre ésser. Perqué els primers, com que son desconeixedors del nostre veritable pensar i sentir, governen, desgovernant o sigui peguen lo que ells

anomenen «palos de ciego» i an aquí està la virtualitat per nosaltres de la seva política; mentres que'ls segons, i en aquet cas en Maura, ab referencia a Catalunya, deixava fer, feia els ulls grossos, com vulgarment es diu, i d'aquesta manera els temperaments moderats s'hi anaven acostant i al ensemple s'anava atenuant, *per massa deixar fer*, la benefactora estridència nacionalista.

Perxò a nosaltres sense fer-nos fret ni calor, interiorment devèm estar contents de qu'en Maura s'hagi retirat al ostracisme, perquè aixís encara podem en l'avenir esperansar quelcom profitós per Catalunya si arriba el cas d'un esverament general dintre les colles polítiques i's promou algún aldarull que trasbalci l'estat actual de les coses.

FIVALLER.

An el Club Montanyenc

El Club Montanyenc, ha acordat en Junta general, deixar de pertèixer a la Unió Catalanista.

AMB aquestes breus paraules, donaven compte els diaris de Barcelona del acort pres per la junta general un dels dies del mes passat.

Permeteu-me, companys del Club, dir-hi qualques mots referent an aquest acort, mots que no serán pas de crítica que tindria de serne adversa, i podria titllarse de parcial, ni menys de censura, ja que no'm considero prou autoritzat per això, pero que serán un petit comentari escrit al marge de vostra decissió.

Tinc per segur que no l'heu pas presa aquesta, amb vostra consciència ben tranquila, ja que no pot menys dé portar al Club dintre son sí, part d'aquella sava que vivificava «Els Montanyencs» dels que'n sou directes successors, i no'n va se compleix la llei d'herencia. Aquell esperit altament patriòtic, fermament catalaníssim radical que alletava an aquesta societat, que triscant i corrent, cantant i fent excursions per tots els indrets de Catalunya, feia ensemple Patria, i era prou forta pera que d'ella se'n ocupés amb por en Romero Robledo en les Corts del Estat, ensemple que prou científica per a que tingués un lloc al costat de les societats excursionistes d'Europa en el Congrés de París; aquell esperit tant fonament intransigent, prou que devia furgar dins vos-

altres avans de que acordessiu separarvos de la entitat més intransigent que té Catalunya per la defensa dels seus drets.

Els que estèm en el secret de les causes no sols oficials sino també oficiosos que han motivat aquesta separació; els que estèm en el secret de vostra conducta, no podem pas encara capir-la.

Restèm encara astorats del pensar que una advertencia de la benemèrita Unió Catalanista envers vostre procedir, per la publicació d'un article en llengua castellana, dins vostra revista, que com tota obra de la Unió tindria de donar exemple de santa intransigencia, dins una revista *que no llegeixen més que Catalans* o gent qu'el Catalá entén, hagi sigut prou per a fer-vos renegar del patriòtic moviment al que estaveu incorporats.

No hi sabèm veure en dit article ni tanta importancia, ni tanta dificultat per a que no pogués esser traduït a nostra hermosa llengua, acabada i complerta com la que més.

I si la causa no es verament aquesta, sino qu'es un nou esperit foraster que s'ha arrapat —segons se diu— en el Club per l'ingrés en el mateix d'uns quants nous socis, nostre astorament encara es major.

Que, tindreu d'avui endavant, amics del Club, prou valor per queixar-vos de la castellanització de tots els nostres assumptes, quan una entitat com la vostra no barra la porta an aquells que junt amb el picot del excursionista hi porten la llengua del opressor? Y aquests mateixos socis, per catedràtics de la Universitat que siguin, per sabis que fossin, que's poden creure que allà ont vagin han de fer renegar de la llengua indígena? Que no tenen patria i no estimen la llur llengua ells? No'ls hi vull fer aquest disfavor.

Més aviat crec que vosaltres, enlluernats per aquesta ciencia oficial que's pasta allà en la fornall de Madrid, havèu restat cofois de tenir dins vostre centre a uns quants representants d'aquesta ciencia, i no volguent desdir de la cortesia, havèu sigut massa cortesos, i havèu devingut cortisans fins a menyspreuar la vostra llengua, fins a matar l'esperit de vostra institució, consentint que's dongués la vergonya per vosaltres de que acabada la junta se donguessin de baixa molts socis, que si bé no tenien tanta ciencia oficial, no'ls hi manca molta bona voluntat y molt gran patriotisme.

Es molt de doldre això, amics del Centre; son més de doldre aqueixes abdicacions, quan avui Catalunya se troba en un dels moments

gretis, davant d'aqueix Estat que frontolla i davant d'un regisme que agonitza; ja qu'en el cataclisme que s'apropa, no hi podrà oposar la unió de tots sos fills, que per febles motius s'han anat separant, y n'hi ha, com sou vosaltres, que's troben tant lluny, tant lluny, que ja casi de tant lluny ni's coneixen.

LL. G. CATALÀ.

Romiatge d'un visionari

(Fragment d'una novela inèdita)

LES exposicions mai li havien ofert un interès viu. Potser perquè havia sentit a parlar d'aberracions i tiranies que dificultaven als joves la entrada en aquell temple invadit de marxants que cap Messies hauria pogut foragitar.

Pero no, perquè ell no debia temer de ningú. La sola força de les seves produccions s'imposaria. Els seus fruits madurats i renovadors s'elevarien ben per damunt de les mitjanes que propagaven aquestes noves descoratjadores, i les multituds restarien admirades...

Quin goig li produïa de pensar que'l seu nom pogués devenir immortal...

La Mercé participaria també de la seva gloria i l'admiraria com ningú més.

I caminava amb dalit, guiat per la sugestió de trobar-la al establiment de marcs i estampes del vell carrer barceloní.

S'internà a la sala.

An aquella hora hi bullia una animació extraordinària. Una multitud burgesa, calmosament, amb caminar lent, arrocegant els peus, se movia per la sala constituint una nota forta de color que ressorgia d'entre les que omplien les parets.

Era una multitud variada, pero amb dugues característiques ben definides. La incessant renovació que deixava rera els qui partien les ubriagadores sentors de tota mena de perfums, i la superficialitat que frivolisava a les visitants...

Bons senyors hi portaven a exposar llurs filles amb la mateixa vanitat amb que'ls artistes hi portaven les obres llurs...

I les filles presumien la faldilla solei i'l capell de plomes i tots aquells petits detalls de la moda, sense que la vida de les pintures que somniosament o distretes contemplaven, els hi produís altra emoció que la dels recorts...

A una li evocaven la conversa íntima, un cap-vespre d'hivern, sostinguda en el recolliment d'una cambra menuda... A una altra, la calorosa mitj-diada d'estiu esglonxant-se en la hamaca oriental a l'ombra d'un lladoner... i a una altra la transportaven a les planes d'una marina d'en Ruyra, tant lluminoses com aquelles teles, el mèrit de les quals, els dies de festa, era la força evocadora que exercien sobre la grisor de les ànimes que passaven... El bellugueig incessant no prenia un sol moment aspecte oferidor de més interès i menys vulgaritats. Entre 'ls *papàs* patriarcals qui duïen curosament els envelops dels dolços balancejant-se en els argentats lligams, a voltes prenia relleu una nota sugestiva, una línia bellament jugada, un gentil somriure i la impertinent mirada d'un elegant que composaven una plana viva de l'Opisso.

A voltes, entre la superficialitat que invadia la sala, us sorprenia una testa folrada de llargs cabells, d'esguart profund i front meditatiu... un neguitós o un triomfador qui s'abstreïa entre la multitud en la contemplació de la bellesa... un solitari qui resava llargament, o covava ironies sagnants que més tart desgranava entre 'ls seus... un esperit fort dintre un gabán de color indeterminat pel temps, un intel·ligent, en fi, que a voltes reia per dins la xavacaneria d'un elogi, el comentari xiroi i tantes insubstancialitats que en el silenci recullia de la endiumenjada concorrencia...

En Romeu, qui en mitg de la gentada esguar-dava àvidament amb mal amagat interès per damunt de tots els caps, hauríeu dit que era un d'aquests tipus qu'en dies *assenyalats* constitueixen un desacort.

Sofria la desilusió de no sapiguer endavinar entre tantes festes femenils, la única sola que l'havia portat fins aquell temple, que ell profanà amb la impensada visita... mirà al entorn i s'avergonyí del seu imprudent mirar, temerós d'haver sigut descobert... i restà amb els ulls fixos, sens esguart, davant una tela de grans dimensions i forta de color d'en Xiró.

D'entre unes penyes lluminoses prenen relleu formes femenines, talment com en els seus ensomnis s'orgia la silueta d'una dona, i tota la llum de la volta radiant era absorvida per les corbes bellíssimes, insinuades no més sobre la pedra viva i vibranta en tonalitats, talment, també, com el perfil de la que amava, absorbia tota la claror dels seus pensaments.

I davant la genial producció del inconegut, sentie's l'ànima afligida, car fins ella, que tant

lluny havia nascut del seu sofrir li evocava la visió, ja devinguda inesborrable, que s'alçava com un fantasma davant la seva febre creadora.

Els ulls errabonds, sens esguart, la seva voluntat indecisa, avensà calmosament, portat pels altres. Si'l que's movia al seu davant s'aturava, ell s'aturava igualment, esguardant, sense veure i prosseguint després. Ell hauria sentit un goig pregón en la contemplació del misteri; la contemplació li duia 'l recolliment tant necessari a ses propies il·lusions, pero, feble per aturar-se, se deixava portar, avensant com un autòmata, sense consciència de lo que l'envoltava...

V. CALDÉS I ARÚS.

Per no haver rebut encara «Coses de l'Am-purdà» del genial poeta en Ramón Masifern, a la hora de compaginar aquest número, ens veïem obligats a suspendre'n la publicació aquesta setmana.

La qüestió dels Balkans

NEGRES OMBRES.....

DESPRÉS d'alguns dies que porten de discussió a Londres, dintre 'ls antics claustres del Palau de Saint James els embaixadors de les potències interessades en que s'arribi a un arreglo satisfactori per tots, sembla que Turquia qu'es la que més ha rebut durant la guerra, conservant la tradicional monomania de fer el Quixot, com tots els pobles meridionals, es la que deixant-se portar per aquest *chauvinisme* tant contraproduent, encara busca els tres peus al gat. No'n té prou de aconseguir que se li respecti la capital, Constantinoble, que presenta unes proposicions que semblen o un nou repic o una befa incalificable. I això sens comptar que sempre, d'ensà que duren les negociacions per la pau, ha buscat dilacions, subterfugis, tota classe de ardits per allargar més aquesta, com si's pensés cansar al enemic ab una guerra de guerrilles.

No entenc com encara els delegats de Serbia,

Bulgaria i Montenegro tenen tanta paciència. No's comprén com davant de tanta hipocresia, encare tenen la cordura i passivitat de que fins ara están donant proves.

Perxó cada dia veïeu lo mateix en els diaris. Sembla que la conferencia de la pau, se'n va en guerra. Al endemà; sembla que la conferencia de la pau, va per bons camins. I aixis consecutivament dia darrera dia.

Lo que jo'm penso que passarà, es que Turquia, sempre hipòcrita, sempre falsaria en alt grau, aprofita l'armistici i la conferencia de Londres, per reorganisar de nou el seu exèrcit i poguer per després si pot, anar a la *revanche* de lo que li han fet. Naturalment que'ls altres tampoc están parats i això precisament es lo que 'm fá creure que's renuarán les hostilitats i amb més feresa que mai.

La Unió Balkànica, jo crec que sofrí un erro al caure en el llàs que li va parar Turquia amb això de l'armistici i de la Conferencia. Perqué es indubtable qu'en la forma que arribaren les coses no tenien de parar, ja que amb totes ses energies s'havien llensat, fins a conseguir lo que deu ésser per ells fi primordial: la expulsió de Turquia de Europa. Perqué ja es segur que mentres aquesta tingui en més o menys quantitat domini en l'Orient d'Europa, hi haurá iniquitats i ignominies en els Balkans. I això tenint en compte que Turquia, ni per rassa ni per essència perteneix a Europa. Es provinent d'Assia i per llei de la Naturalesa es llògic i fins i tot racional, que ja que per dret de força entraren á Europa, per dret de força ne deuen sortir, molt més ja que ab el seu comportament incivilisat, s'han fet indignes de pertanyer-hi.

Tal com actualment están les coses an els Balkans i a Londres, per les negres ombres que sovint es veuen en el cel dels dos llocs, es més segur que 'l pessimisme triomfará i que's renuará altra volta la guerra implacable, ferotge, criminal si volèu, empró santa i enlairada si arriba per l'assoliment d'una causa de llibertat i d'humanisme.

R. CASALS I PEYPOCH.

PENYORA DE GRATITUT

A la distingida violinista N'a J. M.

I

Ansioses de la vida
nasqueren 'ran de terra,
mirant de cara al cel,
morades violetes
llençant un ric perfúm
que l'aire se l'enduia
joiós, per ses aimades
—donzelles encisades
pel nèctar de son bés—
i'ls deia a cau d'orella,
volguent afalagar-les:
—Les serres he escalades
i al pla m'hi soc extés!
passant per les arbredes
he fet cantà 'l fullatge...
per dur-lo per vosaltres
son cant no m'ha plagut.
Dels rius jo n'he sentida
la veu qu'amb cantarella
segueix son romiatge
fins arribar al mar...
mes he deixat en terra
son ritme qu'extasiava...
per dur-lo per vosaltres
son cant no m'ha plagut.
Les flors una per una
les he 'nades besant
cercant sempre l'ofrena
qu'avui vos puc portar.
Preneu-la eixa flaire exquisida
que amb ella's deleita ma vida
cançada de tan caminar.—

II

Inolvidable tarda, amb gran destresa,
en vostres mans vibrava 'l violí;
i emocionada; la cara encesa,
un cant de melodia, ens fereu sentí.
A cada nota que us floria,
tribut li rendíem d'admiració,
i, a cada nota, quan moria
a dolls hi brotava l'inspiració.
El ritme d'or descapdellaveu
tot fentlo brillà en un silenci profund;
i en l'aire embaumat hi brodaveu
ab vostre mà destra 'l murmur d'una font.

III

Guardo amb forsa gelosia
d'eixa tarda dos recorts:
l'un, el cant que al lluny fugia;
l'altre n'es un pom de flors.
Son les flors per mi guardades
les que'l vent aimava tant;
les que duia a ses aimades
son perfum extassiant;
elles son les més hermoses
que trová sent rodamón;
elles son les que, ufanoses,
coronaven vostre front.
Guardo amb forsa gelosia
d'eixa tarda dos recorts:
l'un, el cant qu'al lluny fugia;
l'altre n'es un pom de flors.

ENRIC NADAL I BLANCH.

Diari d'un romàntic

La nina qui endressa pregà un jorn,
avui s'es complacuda. Que hi fa que'l
nom no hi sigui, si al bressar d'una
ratlla a l'altra sos ulls lluminosos de
mar blava, de mar picada, hi troba
mots de gaia recordansa?

LA parella riallera com picarols d'una joven-
tut esclatant, podia haver-se endormiscat
si les aurenets no fossin tant belluguets com
elles, capasses de no oblidar una sortida d'en-
ginyós enrenou, combinada a posta.

—No, no; no s'ho pensí pas que tinguem
mandra. Ara 'l faré avergonyir veient que no
s'ha d'esperar gens. Tu! Au! no cal que espe-
rè'm la llet; ja la beurè'm a baix amb una corre-
guda. Apa! escales avall com uns dimoniets
formals!

—Al menys emportem-s'en els xals: ara ma-
teix et queixaves de la tos.

—La deixèm, mama, sentí? Fins a la tarda?

—Ja t'è raó, ja; ben acompanyades, oi?

Som a la Rambla de les Flors; les parades
van invadint de flaire agradable la típica avin-
guda, que les floristes també tenen el trafegueig
de les aurenets i son com elles matineres i
aixerides.

—Qui ho havia de dir que a les set tingués
la Ciutat tanta gent que ronda enfeinada! Els
que'ns aixiribeix la cuitada de missa de nou,
arribant-hi a l'Ave-Maria quan fem d'hora, ens
sembla que'l món està quietó fins allavors
que renovè'm la vida en un nou dia i es veu
que no es aixís; veritat, noies?

A les noies no'ls podíes pas dir res de tot
això, que semblaven murmuris d'un caigut del
cel, quan l'únic tren d'Iberia que té doble via
en tota la seva extensió, ens prometia fer de
cames per arribar al cim de la montanya-
miranda.

***

Aquests corriols que'ns allunyen del camí
de tothom, no sé si'ns farán perdre—(més baix)
ting por que no'ns farán perdre, sabs?—

Un petit silenci.

A veure, a veure, vosté, la més atrevida, si
corra més que tots! Fa 'l malalt i es més forta
que les alzines; miri com se brinquen com si
bressessin les filletes branques!

—Ela! ela!..

Dali que dali, com si Mercuri li hagués llo-
gat les ales que li adornen peus y cap, i aquell
vent de la carena l'empenyès enllà per a pas-
sar-nos al davant, tota lleugera com reina de

les daines vestida de jova damisela, cara blanquinosa i ulls de cel; endevinant potser que era ben poca cosa, acompanyanta i prou, en l'afrevida passejada, volgué produir la oportunitat d'un bell parèntessi.

—Mira si n'es de bona ella i tant que li busquem raons! com corra per a deixar-nos, no gaire, molt menys de lo que desitjaríem, pero tant com la discreció i altres coses permeten.

Oh! la radiant amiga qui tens avui l'encant del misteri i l'esguard d'una verge ardent que daleix per la suprema unció! Dalt d'aquesta serralada, ben aprop de la infinita volta, jo't faria àrbitre de tota cosa disposanta meva, qu'es pobre per lo que tu mereixes, i la mare Terra, la bona, la més santa i pròdiga, ens uniria fort, com aquesta marinada xiuxejanta, esperonant la fecondació d'arbres i mates i flors selvatges, com uns amors romàntics, a la llum d'un bell sol que'ns acarona com si fossim els més dignes del seu escalf entre 'ls més humils. L'himne d'una vida esclatant, anunciaría a l'eco dels monts la nostra festa, i allà baix, la blava faixa tacada per unes veles blanques que gronxen, menüdes, des d'aquí, reculliria els sons fent una onada escumejanta en sa llaor, i els homes que la estimen, que viuen o gosen en el cor seu, hi endavinarien la deù d'una gran gesta.

—Ressabis de somnis que procuren estar presents ara? pero fa tant bò de dir-ho, lo que neix fantasia endins, com si les ànimes hi recerquessin son inmens consol. I en la esperança me sento ben pagat, oh! carinyosa amiga, qui no mires per por de veure'm tal com vols i no obres la teva boca, niu de petons que envejaría Dafnis, tement insinuar una disculpa que jo't perdono.

I el cor de verge i el cap d'un bohemisme estrafalari, units en la femeníl criatura, caminaren prop meu; una interjecció ara, una mirada de penediment després; semblava que deia: Jo també prometo enmatllevar perfums de l'antiga Roma als Deus que m'escoltin, per el goig d'una consciencia ardent que mereix un atri pagá amb clarors d'orgía.

Fantasia, també, d'una ànima bellament sentimental? Resseguint paraules dites, jo pensava dalt del turó urbanisat i en la devallada de bella perspectiva: —Si fa bó de dir-ho, es també agradós el pensar-ho, lo que neix fantasia endins, com un presentiment adorable.

FURMIKETO.

Reivindicant la llengua Catalana

LA Comissió especial del monument a Mossen Cinto, fent-se ressó del pensar i sentir de tots els bons Catalans; ha adreçat un ofici al digne catedràtic de Saragossa en Joan Moneva, per la brillant defensa que ell feu de la llengua Catalana, enfront de les grolleries de l'espanyolíssim batlle de la capital Aragonesa.

Diu aixís la comunicació:

«Honorable senyor. La Comissió especial del monument a Verdaguer, té l'honor de dirigir-se a vosté, remerciant-li en l'ànima la brillant defensa que ha fet de la nostre llengua i del nostre procedir, responent amb un magnífic article a la duresa d'intenció i de frase que tingué per aquesta comissió una autoritat d'aqueixa noble terra, contestant al missatge que varem enviar-li per a que cooperés a l'obra gloriosa d'enaltiment de la memoria d'aquell altíssim poeta Catalá. En els instants en que se reb una ofensa, com ens ha succeït a nosaltres, res hi ha tant consolador com sentir una veu amiga que s'alsa per a defensar-nos, sobre tot quan aquesta veu no es precisament de la nostra terra, sinó d'aquella d'aont ha partit l'agravi. Cregui, senyor Moneva, que l'agraïment que li fem present parteix de lo més pregon de nostre esperit, i que jamai podrem oblidar-nos del seu geste valent y honorabilíssim.»

Teatres

S. d'A. D. C.—*El Cego Simó*, tragedia en un acte d'en F. Recasens. Decoració nova de J. Alonso.

In la decadencia d'un teatre que's mor, com diuen els inutils, cada dia surten nous estels de claror radiant, com aquest jove escriptor Recasens, sobtadament revelat a la dramàtica catalana, en les darreríes d'aquesta campanya del Sindicat, de la qual parlarem un dia.

El Cego Simó es una forta tragedia d'una ànima erranta, en la foscuria d'una ceguera que s'encomana al seu fillet, tota sa esperança compartida entre l'amor d'una dona. I la tragedia esclata al punt que la mare revela al pobre cec la trista nova de la perduda d'aquells ulls menuts, en els quals somniava veure aquelles coses qu'ell pressentia tant sols en la vida.

El pobre cec, no vol que'l seu fill segueixi la paorosa cadena de desgracies; no la rodará la mola del gavinater com ell, bestia conformada, perquè l'ocirà avans, perduda tota esperança salvadora, quan la llum ha fugit dels seus ulls també.

Feta la mort, es veu apurinat per la propia esposa i per la gent tota, que discuteixen la injustícia del seu acte de foll, quan ell es l'únic que sent la santetat del crim, salvant a temps les engunies sagnantes d'una existencia freda i apesurada. I la justícia qu'ell no ha pogut veure al món, es la mateixa que li extingirà la vida com un assessor vulgar.

Ja he dit que era una tragedia forta i diré també ben humana, que entrà cor endins del públic, i això que la interpretació com el decorat feien veritable llàstima i perjudicaren bonic la nova producció.

ANDREU MAURÍ.

Música

LICEU

Seguint la costúm establerta la present temporada en aquest teatre, se representà un «Sanson i Dalila» del tot deficient, motivant que la inspirada partitura del mestre Saint-Saëns, s'escoltés ab marcada indiferencia.

Tots els elements interpretadors, a excepció del senyor Famades, qui feu un «Sanson» amb consciencia, demostraren no haver assajat la obra més que per sortir del pas, del qual en sortiren ben poc airoament.

PALAU DE LA MÚSICA CATALANA

Dilluns passat, al veure en l'hemicicle d'aquesta Sala aquella colla d'infants de la «Escola Choral» de Terrassa com se movien amb aquell gest precís i elegant, guiats per l'estudi del ritme, ens planyíem de que a la nostra infantesa no haguessim tingut un educador que com l'infadigable mestre en Joan Llongueras, ens hagués ensenyat les innumbrables ventafes que enclou el mètode Jacques-Dalcroze.

I aquestes ventafes les poguerem admirar una vegada més en aquesta darrera sessió, aont s'hi demostrà que mercés an aquesta ensenyansa, el desenhillo físic i intel·lectual del

individu, se forma sempre amb justa relació i complerta armonia.

No hem de descriure els diferents exercicis i jocs rítmics amb que'ls simpàtics infants de Terrassa junt ab la senyoreta Maria Ehrengut ens teren passar la tarda. No era cap espectacle, sino una conferencia amb demostracions breus de lo qu'es aquest mètode, pero sí que hem de senyalar la fuga de Häendel, tant pel mèrit descriptiu, com per la magistral manera amb que fou interpretada.

Per acabar, dirèm lo mateix amb qu'el mestre Llongueras comensà la seva conferencia, i es, planyent-nos de que no siguin més els qu'el secundin i la apoin en aquesta trascendental tasca.

Nosaltres que diferentes vegades n'hem parlat ab lloansa,—mes no per compromís, sinó per convicció,—no podèm fer mes, que oferir aquestes modestes planes, per a tot lo que sigui propagar aquesta ensenyansa que creiem tant util i necessaria per a fer homes forts i homes artistes.—B.

CORRESPONDENCIA

REDACCIÓ: S. A. Z.—Anirà; pero si vosté ens ho permet, sense dir tant les coses per el seu nom.

E. G. i C.—Queda en cartera. El gran nombre d'original no ens ha permés publicar-la encara.

J. S.—D'acort ab el que vosté diu; pero hi ha alguns conceptes, en el seu article. molt relliscosos. Per aixó no l'hem publicat.

A. F.—No tenim cap inconvenient en publicar-ho ab pseudònim, sempre que vosté ens firmi l'original.

F. M. i L.—Anirà el primer, l'altre es molt perillós.

J. I. C.—Queda en cartera.

J. C. i C.—Massa Espanya.

Un intransigent.—Passèu, si us plau, per aquesta Redacció, divendres de 10 a 12 de la nit.

A. M.—Atendrem les indicacions. L'article anirà.

L. H. i L.—No estranyi que encara no li haguem publicat; anirà, pero hem de donar preferencia a l'actualitat.

J. B.—Tot aixó podría dir-ho en tres quartetes. Resumeixi'l, i amb molt de gust li publicarem.

M. J. i E.—Ho sentim molt; pero opinem perfectament al contrari.

C. M. i M.—Es molt boirós i no diu res, en concret.

C. R.—Es incorrecte. Sobretot aquell acabament es inversemblablement falç.

P. S. i A.—Al cove. Espanyol ho será vosté.

S. M.—Està molt be. Pero, home, que us refieu d'una amnistia?

R. J.—Mercés. Queda en cartera.

GARBELLANT

Per fi «La Lliga» per mediació del seu orgue diari defineix d'una vegada la seva filiació monàrquica.

Vegis sino, la clara confessió:

«En dos meses han desaparecut els dos homes representatius de la vella política espanyola y han quedat sofrint «capitis diminutio máxima» els dos partits que regentaven. La monarquia espanyola ha perdut als puntals que semblaven més fermes: es precis, indispensable, enfortirlos.»

Nosaltres no hi tenim res que dir; no som monàrquics ni republicans y si «La Lliga» hagués tingut el valor de confessar més aviat, com ara ho fa, les propies conviccions, a ben segur la distancia que'ns separa no fora de bon tros tan immensa. No som adversaris dels regionalistes per el seu realisme.

A nosaltres ens separa de «La Lliga», el seu innecessari, el seu extremat espanyolisme.

En Maura—l'amic de Catalunya segons «La Lliga»—s'ha retirat de la vida pública.

Se sab que'ls nostres pintors, davant la competència pera ells desventajosa que se'ls prepara, han decidit dedicarse a la política.

Per els diaris de Madrid ens enterem de que a conseqüència de la retirada d'en Maura, els diputats i senadors militars han dit que ells estan sempre units pera cridar sempre «Viva el rey».

A nosaltres se'ns en fum, pero voldríem dedicar aquestes ratlles als nostres enemics, els republicans espanyols.

Encara, de la retirada de D. Antoni.

El periòdic conservador de Bilbao *Luz y Taquígrafos* ha sospés la seva publicació, retirantse també a la vida privada (!).

Sentiríem molt que seguis el precedent exemple el nostre «órgano conservador».

Havem vist amb molta satisfacció qu'els nostres confreres de Tarragona, l'estimat *Catalunya Nova* i *Tarragona Federal*, han reproduït, encara que sense fer constar la procedencia, els articles publicats en aquestes planes, titu-

lats «D'un tema sempre actual» i «Remember» respectivament.

El primer, degut al nostre company En Vicens A. Ballester, aparegué en el penúltim número d'aquesta Revista i el segon del nostre estimat col·laborador en Francesc Rossell, fou publicat en el número que a darrers de l'any 1911 dedicarem a la memoria del martre de la llibertat en Josep Rizal.

Perque diguin-nos, ont l'aniríem a llegir un castellà tant mal escrit?

... Parlant de lo mateix.

Diuen que'ls *regidors conservadors* de Barcelona també, per disciplina, renunciaran les actes.

L'únic que no renunciarà es en Garriga i Coll, car ha descobert que es regidor per els vots de tothom menys dels conservadors.

Com se pot veure, tot continua *siendo según el color del cristal...* etc., etc.

Diu l'arcalde de Saragossa en un article en el que intenta sincerisarse de la passada *arcaldada*:

«Como soy buen español, profeso cariño sincero a todos los buenos españoles, catalanes y no catalanes; a cuantos quieren a España única, indivisible: a los que jamás sienten en separatista. Y me une a muchos de ellos sincera y entrañable amistad.»

Consti que contem, des de avui, al batlle saragossà, com a irreductible enemic nostre.

Dos redactors de *El Progreso* han estrenat un poema dramàtic en un acte que ve a representar diversos episodis de la vida del Dant.

Un dels autors es D. *Jesús Ulled* y el drama es escrit en català.

Decididament, hem perdut un gran amic amb en Maura, pero ja trobem la compensació amb D. Jesús.

El veïnat de Madrid está a punt de revolucio-narse perque'ls hi apugen el preu del pá.

Y ca, mentres no'ls hi apugin el dels toros.

Rectificant una nova donada per nosaltres hem de dir que en Moret no se'n vá.

Ens acompanyem en el sentiment.

NOVES

S'està tirant, y per lo tant repartirèm pròximament a nostres llegidors, l'index dels treballs publicats en la nostra Revista durant l'any 1912.

* * *

Els que vulguin enquadrar la col·lecció de RENAIXEMENT de l'any 1912, podran remetre-la, una volta tinguin l'index, a la nostra Administració, junt ab 2'50 pessetes, qu'és l'import de la enquadració inclòs tapes.

Els que sien de fora de Barcelona, els preguem encarescudament es serveixin indicar el conducte de retorn, car nosaltres no acceptem cap responsabilitat en cas de pèrdua.

* * *

Nova entitat.—Avui dijous, a les deu de la vetlla, tindrà lloc al carrer de Sant Simplicí, 6, 2.^{on}, l'acte de constitució de la nova entitat que amb el nom de «Ateneu Nacionalista Republicà» s'ha format en nostra ciutat. Al donar compte de sa fundació els donem la més coral benvinguda i els desitgem llargs anys de vida per a treballar per la llibertat de Catalunya.

* * *

L'Avens Nacionalista Republicà de Sant Andreu, desitjant honrar la memoria d'un dels fills més preclars d'aquella populosa barriada, el malaguanyat Malats, vol dirigir-se al Ajuntament demanant l'erecció en una de les places de la mateixa d'un bust que perpetui la memoria del que fou eminent pianista.

* * *

Formant elegant volúm i ab el títol de «Col·laret de perles», nostre amic i col·laborador En Josep M.ª Bordas i Barbier, ha publicat un enfilall de proverbis i adagis filosòfics populars destinat especialment a les escoles. El recomanem a nostres llegidors.

* * *

Articles del Dr. Martí i Julià.—L'Associació Catalanista de Gracia prega a les entitats i periòdics que tenen talonaris per enviar, que se serveixin enviarlos per tot el dia 15 del corrent, fins a quina data poden rebre inscripcions.

En les nostres Redacció i Administració, doncs, s'admetran inscripcions fins aital dia.

* * *

Ha sortit cap a París y Bruxelles l'ilustre President de la Unió Catalanista Dr. Martí i Julià, haventse encarregat durant la seva absència de la Presidencia de la benemèrita entitat el Vis-President de la mateixa n' Artur Mora i Graupera.

* * *

Vi d'honor a «La Devantera».—Galantment invitats per la Joventut F. N. R. de Gracia assistirem a la xamosa festa de joventut que organitzada per ella, tingué lloc el prop passat diumenge i en honor del grop nacionalista «La Devantera».

Per la entitat organitzadora feu ofrena de la festa als homenatjats el senyor Lloró, qui oferí el concurs de la Joventut per a seguir avant la actuació de «La Devantera».

Feren també ús de la paraula: per la Joventut F. N. R. de Gracia, els senyors Guillén, Ayné, Claramunt i Barberá; per «La Devantera», els senyors Sabata, Gelabert i Seriol; per la premsa nacionalista, el senyor Alcrudo, representant d'*El Cor del Poble*, i nostre amic Casas Briz, qui ho feu en nom de RENAIXEMENT.

Posa fi a tant bell acte en patriòtiques paraules, el President del C. N. R. Gracienc, n'ignasi de L. Ribera i Rovira, i En Marián Call, qui remercià en nom de «La Devantera» l'obsequi i concurs de tots els presents.

L'acte finí vora les vuit amb el cant d'«Els Segadors» y en mitg de gran entusiasme.

* * *

La setmana passada finí en nostra ciutat el popular y aplaudit autor còmic Eduard Aulés.

Era son fort el genre còmic, del qual deixà per a nostre teatre un sens fi d'obres a quina més celebrada.

Descansi en pau.

* * *

L'Ajuntament de Tarragona ha acordat contribuir amb 300 pessetes a la suscripció oberta per a erigir un monument a la memoria del mai prou plorat Mossen Jascintó Verdager.

Als amics tots, de "Renaixement"

A vosaltres, qui havèu seguit pam a pam, la vida d'aquest valent setmanari, a vosaltres que malgrat no haver sentit la punyida del dolor fill de les vicissituds de la lluita, sentiu com a propi sa propia existencia, car a ella hi aportèu vostre esforç, l'Associació Nacionalista Catalana que al parlar de RENAIXEMENT sent el legítim orgull de mare, vos prega vostre valiosos concurs, segura de que no deixarèu sens resposta la seva crida.

Tota lluita, amics, engendra dolors i alegries i si tots nosaltres a qui no ha arribat mai ni tant sesvullga una petita espurna dels moments de dolor dels que amb la ploma fa dos anys defensen forts y virils contra tot i amb tot aquell lema tres voltes sant de «tot o res» per no volguer ells que pogués engendrar defalliments, es deure nostre que avui que'l llor del triomf corona les seves testes que'ls rendim tribut y an això, amics, es a lo que vos convida l'Associació.

Juntemnos en una mateixa taula en fort abraç de germanor, alcèm els beires plens del daurat vi a l'alsada de les testes en honor dels que plens de fè i santa intransigencia posse-

eixen la millor arma per la lluita, la confiança en sí mateix, i retrunyí arreu de Catalunya son crit de guerra, qu'es el nostre: O tot o res.

A tots els que estimen la obra portada a cap pels amics de RENAIXEMENT, se vos convida amb la certesa que no deixarèu sens resposta la crida que vos fa

L'ASSOCIACIÓ NACIONALISTA CATALANA.

El Monument a Mossèn Cinto

El projecte d'erigir un monument a la memoria del gran poeta En Jascinto Verdaguer Pbre., creiem que mereixerà l'apoi de tots els bons catalans, els quals voldrán contribuir ab el seu esforç material a que dita obra sigui digna del qui va dedicada.

La llista de subscripció continua oberta en les nostres Redacció i Administració, pregant a tothom que vulgui contribuir-hi ho fassi lo mes prompte possible.

Imp. CATALONIA.—Montesión, 23.—Teléfon 1748

Associació Nacionalista Catalana

Homenatge a "Renaixement"

Dissapte 25 de Janer - 10 nit

MUNDIAL PALACE

Preu del cobert: 5 pessetes

LLOCS D'INSCRIPCIÓ:

ASSOCIACIÓ NACIONALISTA CATALANA — Caçador, 4, primer.

LLIBRERÍA CATALANA — Plaça Beat Oriol, 6.